

Jaarverslag 2020

Beleids- en activiteitenplan 2021

VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag 2020 van Stichting Fort van Hoofddorp. Het jaar 2020 had volledig in het teken moeten staan van de oplevering van het gerestaureerde fort, openstelling voor publiek en het toevoegen van de belevingslaag ter ontsluiting van het verhaal van het Fort van Hoofddorp binnen de Stelling van Amsterdam, UNESCO Wereld Erfgoed. De vanaf maart geldende COVID-19 maatregelen om verspreiding van het coronavirus te voorkomen, maakte dat de focus zich noodgedwongen verplaatste naar 'overleven' en overleefd blijven. Met tweemaal een lockdown, waardoor het fortgebouw de deuren moest sluiten, bezoekers die niet meer konden komen en twee van de drie ondernemers die de huur niet meer konden betalen omdat zij hun werkzaamheden niet meer mochten uitvoeren, was 2020 een roerig jaar. Het toevoegen van de belevingslaag welke we in 2020 geheel zouden opleveren, is -door het noodzakelijke uitstel van alle niet-essentiële uitgaven- maar ten dele gelukt. Toch is er na tien jaar van herbestemmen en renoveren een mijlpaal gehaald. De reacties van partners en subsidieverleners tijdens de officiële opening, van bezoekers tijdens diverse activiteiten in de openingsmaand en van professionals en juryleden bij de meerdere prijsnominaties (beste gebouw én interieur van het jaar), laten zien hoe publiek en professional het project waarderen.

We hebben onze doelstellingen steeds moeten bijstellen. Het beleids- en activiteitenplan 2020-2021 blijft in tact en schuift mee voorwaarts. Al zorgt voortschrijdend inzicht op detail wel voor wat verschuivingen en andere keuzes welke we hier ook zullen toelichten.

Doelstellingen van het project

Stichting Fort van Hoofddorp heeft zich ten doel gesteld om de ontwikkeling van het forteiland in Hoofddorp te bevorderen en dit werelderfgoed weer zichtbaar te maken. De instandhouding van de cultuurhistorisch waarden van het fort staat hierbij centraal. Een belangrijk doel is bereikt: door de renovatie van het fort wisten de initiatiefnemers het eiland te transformeren tot een unieke, openbaar toegankelijke ontmoetingsplek.

In de doelstelling van Stichting Fort van Hoofddorp ligt ook een stuk borgstelling van en behoud voor de toekomst besloten. Daarop maakt de stichting een actief beleid van aanbod, waarbij het fort in volle glorie kan worden beleefd door de bezoekers.

De stichting is verantwoordelijk voor het onderhoud en de exploitatie van het monument en is tevens aanjager van de diverse culturele en educatieve activiteiten op het fort om zo haar doelstelling te borgen. Stichting Fort van Hoofddorp ontwikkelt en bewaakt het concept Fort van Hoofddorp: 'behoud van het erfgoed door openstelling'. Elke huurder, ondernemer of gebruiker die in het Fort komt past in dit gedachtegoed en draagt vanuit zijn eigen onderneming bij aan die missie: de verborgen schat zichtbaar, voelbaar en beleefbaar maken.

De verborgen schat van de Haarlemmermeer

Het Fort bij Hoofddorp was door jarenlange leegstand en gebrekkig onderhoud niet meer geschikt om open te stellen voor publiek. De grootste schade die het Fort had geleden was waterschade als gevolg van achterstallig onderhoud aan de daken en de gevels. Tegelijkertijd bevatte het Fort gelukkig zowel binnen als buiten nog veel originele details die met de nodige restauratie en/of renovatie in oude glorie hersteld konden worden. Het Fort bij Hoofddorp was het laatste Fort binnen de Stelling van Amsterdam dat nog moest worden herontwikkeld én waar ruimte is om het grote verhaal, de gehele context, te vertellen van de linies, de dijken en de Forten die samen de Stelling van Amsterdam vormen. Om dat verhaal te vertellen voegt de stichting een belevingslaag toe, mede mogelijk gemaakt met financiële steun van de provincie Noord-Holland, gemeente Haarlemmermeer en diverse fondsen. Een begin is gemaakt, de oplevering van alle expositie elementen horende bij de belevingslaag, is naar verwachting in 2021.

In DEEL I leest u algemene informatie

In DEEL II leest u het verslag van de activiteiten rondom de openingsmaand, de status met betrekking tot het toevoegen van de belevingslaag en de aansluiting met het financiële jaarwerk. In DEEL III lichten we het beleids- en activiteitenplan voor de toekomst toe. Neem vooral ook een kijkje op www.fortvanhoofddorp.nl alwaar een sfeerimpressie van het renovatietraject te bekijken is en u meer inhoudelijke informatie kunt lezen over de opening en het aanbod.

Uiteraard verwelkomen we u graag op het Fort van Hoofddorp!

Namens het huidige bestuur van de stichting,
Initiatiefnemer en voorzitter **Serge Schoemaker**
Bestuurslid **Jaap Breunese**
&
Femme Hammer
Initiatiefnemer en bestuurslid

Contact: femme@fortvanhoofddorp.nl | 0624511211

KEES VAN DER VEER

Regen kan de pret niet drukken: Stemming opperbest tijdens opening Fort Hoofddorp

zo 27 sep 2020, 10:23

HOOFDDORP Wethouder Marja Ruigrok en Zita Pels gedeputeerde van Noord-Holland hebben vrijdag officieel het Fort van Hoofddorp geopend. Ondanks de regen was de sfeer geweldig, mede dankzij een serie van optredens en het bezoek van grote groepen kinderen.

Als verborgen parel in het centrum van Hoofddorp opent het fort dan na lange tijd voor iedereen zijn deuren. Fort bij Hoofddorp, zoals de officiële naam luidde, is onderdeel van de Stelling van Amsterdam en via de Geniedijk verbonden met Fort bij Aalsmeer en Kunstfort bij Vijfhuizen. Ondanks de centrale ligging was het eiland nooit structureel toegankelijk voor publiek. Het fortgebouw functioneerde lange tijd als munitiedepot en bood de laatste jaren onderdak aan de lokale schietvereniging.

Wethouder Marja Ruigrok: "Fort van Hoofddorp is een geweldige combinatie van historie en eigentijdse stoerheid. Nu kan iedereen ervaren hoe bijzonder en uniek deze plek is. Ik ben erg blij met Femme Hammer, Serge Schoemaker en Jaap Breunese, ondernemers die niet opgeven. En die ons deze verborgen schat hebben teruggegeven. Dat geldt ook voor mijn voorganger, Derk Reneman. Ook hij heeft zich lang ingezet voor de realisatie van dit prachtige fort."

Samenvatting

Bestuursverslag bij jaarrekening 2020

Het jaar 2020 stond voor Stichting Fort van Hoofddorp volledig in het teken van de openstelling in tijden van geldende COVID-19 maatregelen om verspreiding van het coronavirus te voorkomen. Naast de openstelling lag de focus op het overeind blijven, met tweemaal een lockdown waardoor het fortgebouw de deuren moest sluiten en twee van de drie ondernemers de huur niet meer konden betalen omdat zij hun werkzaamheden niet meer mochten uitvoeren. Het toevoegen van de beleavingslaag welke we in 2020 geheel zouden opleveren, is -door het noodzakelijke uitstel van alle niet-essentiële uitgaven- maar ten dele gelukt. Toch is er na tien jaar van herbestemmen en renoveren een mijlpaal gehaald. De reacties van partners en subsidieverleners tijdens de officiële opening, van bezoekers tijdens diverse activiteiten in de openingsmaand en van professionals en juryleden bij de meerdere prijsnominaties (beste gebouw én interieur van het jaar), laten zien hoe publiek en professionals het project waarderen.

Doelstelling

Stichting Fort van Hoofddorp, is statutair gevestigd te Houtwijkerveld 41, 2131 MH Hoofddorp.

Stichting Fort van Hoofddorp heeft zich ten doel gesteld om de ontwikkeling van het forteiland in Hoofddorp te bevorderen en dit stukje werelderfgoed weer zichtbaar te maken. De instandhouding van de cultuurhistorisch waarden van het fort staat hierbij centraal.

De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door van het Fort bij Hoofddorp een publieke en culturele ontmoetingsplek te maken: Fort *van* Hoofddorp.

In aansluiting op de doelstelling zal de stichting op duurzame wijze het verhaal van de Stelling van Amsterdam in het algemeen en het Fort in het bijzonder voor het voetlicht brengen door een *beleavingslaag* toe te voegen aan het fortgebouw en het forteiland. Het fort bekijken, beleven en ervaren kan aan de hand van het #fortkwartet *leren, proeven, doen en kijken ...* en middels een aantal vaste educatieve expositie elementen in en op het fort.

Kijk op het Fort - aanbod (visie en toelichting) Middels actief, receptief en educatief aanbod onder de noemer *Kijk op het fort* én de duurzaam ontwikkelde beleavingsconcepten #fortkwartet en #story(s)telling borgt de stichting haar doelstelling dat het Fort zichtbaar én beleefbaar wordt. Door specifiek aanbod te ontwikkelen en aanbieden kunnen diverse doelgroepen het Fort bezoeken, bekijken, beleven en ervaren.

Het aanbod dat de beleving van het fort op verschillende manieren mogelijk maakt bestaat uit een 4-tal onderdelen:

- **Rondleiding** - aansluitend op diverse doelgroepen en interesses
- **Teambuilding** - spellen en sportieve activiteiten (aanbod op maat)
- **Voorstelling** - programmering voor scholen voorzien van lesmateriaal over de eigen cultuur-historische context
- **Zelf ontdekken** - duurzaam ontwikkelde beleavingsconcepten vrij toegankelijk voor publiek, altijd bereikbaar en open via de fortpad wandeling, expositie-elementen, de stellingtafel en podcast

Toelichting op de jaarcijfers

De exploitatiebegroting 2020 is te vinden in het jaarverslag. Het tekort (na uitstel van alle niet-essentiële uitgaven) van €54.517,- is ontstaan als gevolg van de noodgedwongen sluiting van het fortgebouw en de horeca, door de overheid opgelegde maatregel om verspreiding van het COVID-19 virus te voorkomen. De jaarrekening 2020 behelst tevens de baten en lasten t.b.v. van de laatste restauratiefase. Deze hebben we uit de exploitatiebegroting 2020 gehouden omdat dit als afzonderlijk project is gefinancierd en niet drukt op de inkomsten vanuit verhuur en de lasten bij exploitatie na openstelling. Ditzelfde geldt voor alle overige individuele projecten (activiteiten en expositie-elementen) die de Stichting organiseert respectievelijk uitvoert en middels subsidies en fondsen direct worden gefinancierd.

In verband met de Corona-crisis is het tekort van €54.517,- aan het eind van het jaar gecompenseerd door een eenmalige ondersteuning/ subsidie van de gemeente Haarlemmermeer.

Vrijstelling en referentie naar plaats van beschikbaarheid van het bestuursverslag
Het bestuursverslag over 2019 ligt ter inzage ten kantore van de rechtspersoon.

Bestuurder- , commissaris- en vertegenwoordigersnamen

Per balansdatum is het bestuur als volgt samengesteld:

Initiatiefnemers Femme Hammer en Serge Schoemaker en bestuurslid Jaap Breunesse.

Serge Schoemaker: voorzitter

Jaap Breunesse: penningmeester

Femme Hammer: secretaris

Per 1 januari 2021 zal Jaap Breunesse het penningmeesterschap overdragen aan Femme Hammer. De bestuursleden zijn gezamenlijk bevoegd. De vertegenwoordigersbevoegdheid komt mede toe aan twee gezamenlijke bestuurders.

Stichting Fort van Hoofddorp
Hoofddorp d.d. 31-5-2021 14:11

DEEL I

ALGEMEEN

Fort bij Hoofddorp is Fort van Hoofddorp

Een verborgen schat komt tot leven

De Stelling van Amsterdam is wereldwijd een uniek verdedigingsbouwwerk waarbij (militaire) bouwkunst, landschap en water integraal zijn ingezet. De Provincie Noord-Holland heeft de Stelling van Amsterdam opgenomen op haar monumentenlijst, en sinds 2005 wordt de Stelling erkend als Nationaal Landschap. Volgens UNESCO is de linie een buitengewoon verdedigingssysteem uit het einde van de 19e eeuw. De manier waarop de Nederlandse waterbouwkunde destijds werd gebruikt voor de verdediging van het land is uitzonderlijk. Het markante Fort bij Hoofddorp (gebouwd tussen 1895 en 1907) is onderdeel van de Stelling van Amsterdam. Het is één van de weinige forten met vrijstaande hefkoepelgebouwen. Het terrein waarop het fort gebouwd moest worden was relatief klein, waardoor men genoodzaakt was een gebouw met twee verdiepingen te ontwerpen. Er schuilt een enorme kracht in de genius loci, de betekenis van de plek. Deze monumentale schat op een prachtige plek in Hoofddorp heeft nu ook een veelbelovende toekomst.

Missie en visie – de schat ontdekt, geconserveerd en ontsloten

Om de verborgen schat van Hoofddorp zichtbaar, voelbaar en beleefbaar te maken, is na herstellen en herontwikkelen, het realiseren van de 'beleving van het Fort door openstelling' de hoogst haalbare ambitie voor de stichting Fort van Hoofddorp. Hiermee is het behoud van dit erfgoed voor de toekomst geborgd. Het ontwerp van het nieuwe Fort is ontstaan vanuit de visie dat het fort zijn deuren moet openen zodat de magie van deze plek door iedere bezoeker kan worden ervaren.

Het ontwikkelde ontwerp bestaat uit een aantal kernpunten die de cultuurhistorische en ecologische waarden van het fort benadrukken en

daarnaast de educatieve en recreatieve waarde en herkenbaarheid van het fort zullen vergroten.

Het forteiland wordt publiek toegankelijk als stadspark. Via het fortpad (wandelroute rondom en op het fort) maakt de bezoeker kennis met gemarkeerde punten in het cultuurlandschap, zoals het glacis, de fortgracht, de caponnière, de hefschietkoepels en de terrepleinen. Ieder punt vertelt een eigen verhaal.

De stichting heeft zich daarmee ook een educatieve taak ten doel gesteld: door openstelling geven we de geschiedenis terug aan de bezoekers. Middels de informatieve verhalen langs de cultuurhistorische wandelroute, maar ook op het fortplein waar je aan de Stellingtafel leert hoe het verdedigingsmechanisme werkt. Ervaringen die bekijken door zelf te doen, mee te maken en te ontdekken. Hierover leest u meer bij 'toevoegen belevingslaag'.

De Verbindingsofficier

In de doelstelling van de stichting ligt besloten dat de stichting als verhuurder niet alleen verantwoordelijk is voor het herstel en het beheer van dit materiële erfgoed, maar ook de taak heeft om de nieuwe bestemming van het Fort met fortpark tot wasdom te brengen en te bewaken. Daartoe voegen we een duurzaam ontwikkelde belevingslaag aan het ontwerp toe en creëren we aanbod voor de diverse doelgroepen. De stichting toetst bovendien het ondernemingsconcept van de huurder/gebruiker voor ondertekening van het huurcontract/gebruikersovereenkomst, waarin de missie en visie van de stichting wordt onderschreven en dat huurders in hun bedrijfsuitoefening profijt hebben van de overkoepelende doelstelling en de immateriële toegevoegde waarde van deze unieke vestigingsplek.

Stichting Fort van Hoofddorp verleent per juli 2020 een 5 jarige licentie aan Stichting OTO, die zal optreden als ‘verbindingsofficier’ die aanbod (particulier, zakelijk en educatief) zal samenstellen, ontwikkelen en inplannen. Deze *cultuuraanjager*, is de spin in het web tussen ondernemers die huren, buurtinitiatieven, scholen en culturele ondernemers uit de regio en brengt partijen bij elkaar teneinde het verhaal van het Fort van Hoofddorp en de Stelling van Amsterdam aan een zo breed mogelijk publiek te brengen. De verbindingsofficier bewaakt de missie en visie van de Stichting Fort van Hoofddorp en stimuleert gebruikers, zowel zakelijk als maatschappelijk, om vanuit die visie gebruik te maken van het fort. Door naast het aanbod een duurzame belevingslaag toe te voegen (middels het #fortkwartet en #story(S)telling – waarover later meer) weet de Stichting Fort van Hoofddorp, ongeacht de gebruikers en/of huurders van het Fort, continuïteit te creëren in de exploitatie van het fort, zowel financieel als inhoudelijk.

Stichting Fort van Hoofddorp ontwikkelt en bewaakt het concept Fort van Hoofddorp: ‘behoud van het erfgoed door openstelling’. Elke huurder/ ondernemer/ gebruiker in het fort past in dit gedachtegoed en draagt bij aan die missie vanuit zijn eigen onderneming: de verborgen schat zichtbaar, voelbaar en beleefbaar maken.

Financiering bouwfase

De herbestemming en restauratie van het Fort van Hoofddorp is mede mogelijk gemaakt door een subsidie van de Provincie Noord-Holland en de Gemeente Haarlemmermeer. Zij willen, net als de stichting, het fort herbestemmen met publieksfuncties. De nieuwe functies zullen recreatief, toeristisch, cultureel, educatief en/of maatschappelijk aantrekkelijk zijn. Zij dragen in totaal samen € 2.395.150,- euro bij aan het project. Hiermee is het overgrote deel van de renovatie (restauratie, herontwikkeling en herbestemming) van het monument gedekt. De inrichting van het forteiland, het fortpad, de educatieve toepassingen en het passend interieur – ofwel het klaarmaken voor openstelling en gebruik als publieke en culturele ontmoetingsplek, is en wordt gefinancierd middels fondsenwerving.

De opbrengsten uit de verhuur van de ruimten in het fort (3 huurders per 2020) dekken de jaarlijkse vaste lasten van de stichting. Hierdoor is het fort vanuit de huuropbrengsten duurzaam gefinancierd. Alle ingrepen die tijdens de restauratiefase zijn gedaan om het fort beleefbaar en toegankelijk te maken, waren een eenmalige investering geweest met een duurzaam resultaat. Een toegankelijk monument midden in Hoofddorp. De opening was oorspronkelijk gepland in april 2020 en is uitgesteld tot september, wegens een vertraging in de bouwfase in het najaar van 2019 en door de maatregelen die de overheid heeft opgelegd in verband met het Coronavirus in maart 2020. Dit heeft invloed gehad op de begroting van 2020, en ook op de prognose van 2021 – zie bijlage/ excelsheet.

Voor verdere details horende bij de begroting verwijzen we u naar DEEL II.

Begroting 2020 – vanaf openstelling

Met de vaste inkomsten vanuit de verhuur van het fort wordt de jaarlijkse exploitatie gedekt. De erfpachtcanon, de rente en aflossing van de lening bij het Restauratiefonds, het klein onderhoud (goed huisvaderschap) en de reservering groot onderhoud worden allen gedekt met de inkomsten vanuit verhuur. Dit betreft meerjarige huurcontracten van tenminste tien jaar.

Individuele culturele en educatieve projecten (activiteiten, expositie-elementen, etc.) die de Stichting organiseert respectievelijk uitvoert worden als afzonderlijke projecten behandeld en middels subsidies en fondsen gefinancierd. Deze hebben op de jaarlijkse exploitatiebegroting dan ook geen invloed.

De verbindingsofficier wordt gefinancierd door de opdrachtgevers die het aanbod afnemen. Kostenneutraal voor de Stichting. De stichting kan jaarlijks besluiten tot het aangaan van een aantal pr en marketing activiteiten en neemt hiertoe een post op in de begroting welke dan door de verbindingsofficier kunnen worden aangewend. Een onderbouwing van de activiteiten is terug te lezen in DEEL III – beleids- en activiteitenplan.

Strategie – een belofte

Elke huurder en gebruiker van het fort deelt onze visie dat het geheel meer is dan de som der delen, en dat we dat met elkaar bewerkstelligen. Samen ontsluiten we het Fort van Hoofddorp, maken we iedereen deelgenoot van deze plek, die tenslotte van ons allemaal is.

De activiteiten en evenementen die worden georganiseerd dragen bij aan openstelling en instandhouding van het fort met haar cultuurhistorische waarden.

Zoals ook in de statuten is vastgelegd: heeft de stichting ten doel de ontwikkeling van de onderdelen van de Stelling van Amsterdam in en om het cultuurgood 'Fort bij Hoofddorp', zichtbaar te maken en in stand te houden alsmede het vergroten van de cultuurhistorische waarde en het duurzaam in stand houden van het fort.

De stichting verricht hiertoe die handelingen in de ruimste zin van het woord die hiermee verband houden of daartoe bevorderlijk zijn.

Stichting Fort van Hoofddorp verwezenlijkt haar doel onder meer door van het Fort bij Hoofddorp een open, toegankelijke, publieke en culturele ontmoetingsplek te maken, alsmede de locatie zoveel mogelijk marktconform te verhuren.

Bestuur

Het bestuur van Stichting Fort van Hoofddorp bestaat uit initiatiefnemers Femme Hammer en Serge Schoemaker, alsmede bestuurslid Jaap Breunesse (tot aan oplevering).

Serge Schoemaker: Voorzitter

Femme Hammer: Secretaris

Jaap Breunesse: Penningmeester

Femme Hammer

Deze doctorandus in Pedagogische Wetenschappen heeft zich in de theaterwereld gemanifesteerd als veelzijdige duizendpoot. Zij produceerde jeugdtheater, openluchttheater evenals grotere commerciële voorstellingen. De laatste jaren richt zij zich vooral op het educatief theater en ontwikkelt ze (school)producties met een sociaalmaatschappelijke noodzaak. Hiervoor werkt Femme Hammer

samen met o.a. onderwijsinstellingen, professionele en amateurkunstenaars en het bedrijfsleven. Vanuit haar ervaring geeft zij nu het programma in het Fort van Hoofddorp een educatieve, cultuurhistorische en maatschappelijke invulling.

Serge Schoemaker

Deze gepassioneerde architect met internationale ervaring vindt het een uitdaging om in zijn werk het oude met het nieuwe op bijzondere wijze te verweven. Dit is ook in het ontwerp voor het forteiland goed te zien. Op geraffineerde wijze heeft hij een eigentijdse laag toegevoegd aan het werelderfgoedmonument. Serge Schoemaker is eigenaar van het architectenbureau Serge Schoemaker Architects in Amsterdam en is samen met Femme Hammer vanaf het begin bij de herbestemming van het fort in Hoofddorp betrokken. Hij tekende voor het ontwerp en begeleidde namens de stichting de bouwtechnische uitwerking en uitvoering van het plan.

Jaap Breunesse

Deze geroutineerde planontwikkelaar heeft al meer dan 25 jaar ervaring met het ontwikkelen van renovatie - en bouwplannen met een gecombineerde maatschappelijke en commerciële bestemming. Zo ontwikkelde hij zorgboerderijen waar mensen met een verstandelijke beperking wonen en werken, en initieerde hij de renovatie van Het Kasteel van Woerden tot woongemeenschap voor mensen met een verstandelijke beperking, gecombineerd met een commercieel kwaliteitsrestaurant. Dat Jaap Breunesse ook zijn passie voor cultuurhistorie in dit prachtige project kwijt kan is voor iedereen nog eens extra mooi meegenomen.

De werkzaamheden ten behoeve van de stichting worden door alle drie de bestuursleden onbezoldigd gedaan, er is ook geen onkosten vergoeding voor het stichtingswerk van toepassing.

In 2020 is besloten geen bestuurswissel door te voeren. Alle taken liggen nu bij de twee initiatiefnemers. Dit is een wel overwogen besluit geweest voor 2020. Echter, de nu tweekoppige stichting zoekt op termijn een nieuwe penningmeester en heeft de ambitie om het bestuur met tenminste 2 mensen uit te breiden, liefst met lokale roots.

Beheer

Het eerste financiële verslag van de stichting dateert uit 2017.

De winst- en verliesrekening is bij de stichting op te vragen, evenals de jaarrekening 2018.

De geldstroom in 2019 bestaat uit inkomsten vanuit Provinciale en Gemeentelijke subsidie en diverse fondsen tegenover de kosten van de restauratie, de bouw en het toevoegen van de belevingslaag.

Vanaf 2020 is de erfpachtovereenkomst ingegaan en verplicht de stichting zich tot het voldoen van deze kosten, evenzo is dat de ingangsdatum voor de huurovereenkomst met de ondernemers. Met de opgelopen vertraging in de bouw in het najaar van 2019, is de ingangsdatum 1 april 2020 voor horeca ondernemer en zangschool. Per juli 2020 is ook de laatste ruimte verhuurd en een meerjarige overeenkomst is getekend.

De boekhouding is in handen van JPL Advies, Hans Langeveld, belastingadviseur en administratieconsulent. Indien de cijfers van een accountantsverklaring moeten worden voorzien werken we samen met een accountantskantoor.

COVID-2019 -> 2020... en verder...

Net als de terugblik op 2019, is ook het terugkijken op 2020 niet los te zien van de invloeden van het coronavirus. De maatregelen treffen onze sector hard, en met het schrijven van dit jaarrapport bevinden we ons als Stichting nog steeds in een uitermate onzekere periode. Net zoals de gehele sector, de maatschappij en alle sectoren, is terugkijken in een ander daglicht komen te staan, omdat de toekomst van ons vraagt alle zeilen bij te zetten.

De geplande opening van april 2020 is uiteindelijk uitgesteld tot september 2020. De horeca kon pas gedeeltelijk open vanaf juni, en moest per oktober weer sluiten, evenzo kon de zangschool haar werkzaamheden niet of niet op volle kracht uitoefenen. De activiteiten beperken zich tot kleine(re) gezelschappen en veel mensen leven in onzekerheid en stellen zich afwachtend op. De honger naar cultuur, naar ontmoeting, naar ontspanning, naar kennisvergaring, naar beleving, is voelbaar. Als stichting zijn we de lange adem wel gewend, maar voor de ondernemers is het een hard gelach. We hebben als stichting onze

verantwoordelijkheid genomen en hebben gezocht naar kansen en mogelijkheden om binnen de kaders door de overheid opgelegd, toch de deuren te openen. Waar dit niet mogelijk was zijn we onze ondernemers tegenover gekomen, wat mogelijk werd door de steun van gemeente Haarlemmermeer.

Na jarenlang gesloten te zijn geweest konden in 2020 de deuren van het fort eindelijk weer open voor publiek, én moesten ze weer dicht. Maar, tijdens de openingsmaand is het fort wakker gekust – in dit verslag nemen we u mee middels een woord en beeldverslag.

DEEL II

ACTIVITEITENVERSLAG 2020

Openingsmaand (september 2020) & beleavingslaag

Openingsmaand 2020 De feestelijke opening van het fort was in beginsel gepland in april 2020, maar moest door de coronamaatregelen worden uitgesteld naar september 2020. Een agenda met een divers en vol programma kleurde deze openingsmaand:

28 augustus – Duyck in het Fort | In samenwerking met Poppodium Duycker werd het eerste Duyck in het Fortfestival geprogrammeerd. Wegens weersomstandigheden is het bij het openingsconcert gebleven, met lokale muzikanten, waaronder KAY van Duycker, en Tim Akkerman sloot deze magische avond af. Dankbaar publiek, de prikkabels, de muziek, de vleermuizen en de maan die uiteindelijk door het wolkendeek heen kwam, maakten dat het fort op deze avond werd wakker gekust. Een goeie 'try-out' om de eerste grote bezoekersstroom (100 max en op 1.5 meter) te ontvangen in het openluchttheater.

2 september – Opening Expositie Eigentijds Erfgoed | Transformatie van erfgoed als kans voor de toekomst

In deze expo, georganiseerd door Podium voor Architectuur, tonen architecten en fotografen hun interactie met grote en kleinschalige (onbenoemde) monumenten en hun hedendaagse functies. Zo kreeg ook de transformatie van het Fort *bij* Hoofddorp naar Fort *van* Hoofddorp een prominente plek. Tijdens onze openingsmaand was dit een mooie cross-over van twee belangrijke culturele plekken in de Haarlemmermeer. “Erfgoed – landschap en monumenten – is bepalend voor de identiteit van een gebied. Door erfgoed NU betekenis te geven en geschikt te maken voor eigentijds gebruik, kunnen veel bewoners er plezier aan beleven, voor recreatie, horeca of als werklocatie. Door (nieuwe) waarde toe te kennen, kunnen we erfgoed behouden. Voordat het te laat is.” (Yvonne Lub, directeur Podium voor Architectuur).

In deze samenwerking vonden we ook kansen om tijdens de openingsmaand speciaal voor de jeugd, het erfgoed zichtbaar en beleefbaar te maken. Waarbij in het denken in materiaal en opstelling, nagedacht is over duurzaam behoud – zo komen de expo-elementen terug naar het fort en zullen we deze tentoonstelling daar laten zien en kunnen de elementen ook gebruikt worden voor andere tentoonstellingen in de toekomst.

12&13 september – Dag van de Architectuur &

OpenMonumentenweekend | Podium voor Architectuur, Poppodium Duycker en Fort van Hoofddorp verzorgden samen een programma voor jong en oud. Met op zaterdag de 12de **rondleidingen** (als onderdeel van de ‘opleiding’ van de gidsen voor het fort), **film** (INTERSPACED, een productie van Duycker, gemaakt door jongeren en deels opgenomen in het fort) de **‘Escape Fort Island Game’** waarbij een groep van ca 30 mensen (gezinnen en jongeren) spelenderwijs het erfgoed beter leert kennen, **muziek**, van een 5-tal jonge makers in het openluchttheater en een **visuele act** van Corpus (als try-out voor de opening), trok deze dag ook ruim 100 mensen. Op de 13de waren er nog eens diverse rondleidingen.

25 september – kick-off schoolprogramma, met kleurwedstrijd en zangclinic

Scholen uit de gemeente Haarlemmermeer konden meedoen aan de kleurwedstrijd en zo een exclusief bezoek aan het fort winnen, op vrijdagmiddag. De groepen wisselden elkaar af, of de leerlingen liepen mee met de **rondleiding** door de vleermuisgang, over het fortpad, langs de molen en de hefschietkoepels, of ze kregen het fortlied aangeleerd tijdens de **zangclinic** in de studio van Zangschool Hoofddorp. Ook zagen ze de **Bubbel van Vrijheid** op het voorplein.

25 september – ceremoniële/ officiële opening voor genodigden | op

vrijdag 25 september hebben Zita Pels, gedeputeerde van de Provincie Noord-Holland en Marja Ruigrok, wethouder van de gemeente Haarlemmermeer, het fort alsnog officieel geopend, voor een select gezelschap van ca. 100 mensen. De gehele openingsceremonie was ook via een live stream te volgen. Ook oud-wethouder Derk Reneman was aanwezig, en wenste het fort een 'behouden vaart', waarna het trompetgeschal als officiële openingsklank te horen was.

De regen tijdens de ontvangst was op deze 25ste september wellicht een uitdaging, ook de weer aangescherpte maatregelen maakten dat de opening een wat aangepaste vorm nodig had en we ook in de aanloop naar het openingsweekend nog niet alle werkzaamheden volledig konden afronden. Het mocht de pret niet drukken!

De Bubbel van Vrijheid, van Corpus Acrobatics stond op het voorplein, en was de welkomst-act tijdens het inschrijven en aanmelden. Langs het fortpad, onderweg naar het openluchttheater, stonden de leerlingen van Zangschool Hoofddorp het Fortlied te zingen. Met vlaggetjes en parapluutjes – allemaal in zwart-wit, met het logo van de stichting, gaven de kinderstemmen kleur aan deze middag: 'het fort is weer als nieuw en van ons allemaal, benieuwd hoe het er vroeger was, luister dan naar dit verhaal!'.

Met een glas bubbels in de hand nam iedereen plaats in het openluchttheater onder muzikale begeleiding van **Steelstreet** – de tweekoppige band. Na het welkomstwoord van Serge Schoemaker, namens de stichting, was het woord aan wethouder Marja Ruigrok, gedeputeerde van de provincie Noord-Holland Zita Pels en tot slot aan oud-wethouder Derk Reneman. Tussentijds klonk het **trompetgeschal** van Sybren van Doesum. Na het doorprikken van de ballonnen (symbool voor de kanonskogels) werden de deuren van de poterne zaal geopend en kon iedereen het binnen wat droger opzoeken.

Bij aanmelden hebben alle genodigden een zwart doosje gekregen met daarin de sleutelhanger van het fort en daarop een afbeelding van de 3 personages uit het **#fortkwartet** (onderdeel van de educatieve belevingslaag). Officier Leeghwater, Kokking Ans en Maatje, bepaalden op deze manier de groepsindeling voor de rondleiding door het fortgebouw. In de (kleine)feestzaal werd ondertussen de muziek van Steelstreet voortgezet en kon er geproost worden onder het genot van een hapje – bereid door Vis aan de Linie.

De rondleiding bracht de gasten langs de **mini-expo** in de keelkazemat. Foto's van de transformatie van Fort *bij* Hoofddorp naar Fort *van* Hoofddorp. Als voorproefje van wat in 2021 een tijdelijke expo zal zijn in het fort, en welke nu als onderdeel van de Stellingmaand, Dag van de Architectuur en Open Monumentendag/ weekend te bezichtigen was in Galerie De Meerse in het Cultuurgebouw.

26&27 september – openingsweekend voor publiek | rondleidingen op inschrijving inclusief de Bubbel van Vrijheid op zaterdag en zondag inclusief een bezoek aan Vis&Fun, met Rob's Magic show. Op de drempel van het weer terugbrengen van groepsgroottes kon dit weekend nog in volle glorie het fort bezocht worden. Veel publiek kwam enkel voor de rondleiding, anderen kwamen speciaal voor de voorstelling in combinatie met een hapje eten bij Vis aan de Linie.

De direct mailing aan alle buurtbewoners middels een uitnodiging voor het weekend en de sleutelhanger, en ook de bordenronde in de aanloop naar het openingsweekend, vielen mooi samen met de pr rondom Open Monumentendag, en de expo in de Galerij.

Met 100 bezoekers tijdens Duyck in het fort, 75 bezoekers voor de game

en de bands en nog eens 75 voor de rondleidingen tijdens Openmonumentendag, 2 schoolklassen, ca. 100 genodigden, en tijdens het weekend nog eens 100 bezoekers per dag, hebben deze eerste 600 bezoekers de open deuren van het fort gevonden.

Toevoegen belevingslaag

In aansluiting op de doelstelling van de stichting is het mogelijk om het verhaal van de Stelling van Amsterdam in het algemeen en het Fort in het bijzonder te ervaren als je een bezoek brengt aan het fortgebouw en forteiland.

Uitgangspunten Kijk op het Fort #Fortkwartet & #story(S)telling

Binnen het educatieve concept 'Kijk op het Fort' onderscheiden we vaste expositie-elementen #story(s)telling (gebaseerd op feitelijke verhalen en kennisdeling) en het #fortkwartet, waarbij de bezoeker aan de hand van fictieve personages middels (educatieve) activiteiten het fort kan beleven.

In samenwerking met Stichting OTO (expert op het gebied van cultuureducatie) is het fortkwartet verder uitgewerkt en zijn de volgende activiteiten reeds ontwikkeld en geproduceerd:

Fortkwartet #Doen&Spelen

1. Spelkist Verdedig & Val aan (opgeleverd en beschikbaar)
2. Spelkist Expeditie Fort Island (opgeleverd en beschikbaar)
3. Speur&Kijktocht (er wordt een graphic ontwikkeld op basis van de historische plattegronden van het fortgebouw, de speurtocht is een verdieping op het leren kijken naar je omgeving - in ontwikkeling, oplevering begin zomer 2021).
4. Fortkwartetspel (fysiek spel met de fortkwartet thematiek als basis – kan op het fort maar ook thuis of op school worden gespeeld - in ontwikkeling, oplevering begin zomer 2021).

Fortkwartet #Kijken

Schoolprogramma: Kijk om je heen (fotografie project, concept is ontwikkeld ism KCOS)

Schoolprogramma: Pak je Podium (diverse manieren om zelf met cultuur in relatie tot de omgeving en historische context aan de slag te gaan).

Diverse educatieve programmering in het OpenluchtTheater – alle scholen die via KCOS theater boeken kunnen dit laten uitvoeren in het OLT van het fort en combineren met een van de educatieve games of een rondleiding.

Begin schooljaar 21/22 komt het geschreven lesmateriaal (#leren), welke breed inzetbaar zal zijn binnen het erfgoednetwerk Haarlemmermeer. In aansluiting op thema's die voor de verschillende erfgoedinstellingen overlappen. Pas recent is het idee ontstaan om dit in samenwerking te doen, waardoor materiaal ook breder gedeeld kan worden en niet enkel bruikbaar is voor het fort.

De vaste expositie elementen worden in 2021 opgeleverd.

Financiële verantwoording bij Jaarrekening 2020

In de tabel hieronder is zichtbaar wat de invloed is geweest van de maatregelen rondom Covid-19. Deze sheet laat het uitgangspunt voor de begroting 2020 per medio 2019 zien, uitgaande van een normale exploitatie (afgesloten bouwfase en reguliere openstelling en ingebruikname Fort van Hoofddorp) per januari 2020. Medio november 2020 is de balans opgemaakt en is de invloed van de maatregelen zichtbaar en is de prognose voor 2021 daarop aangepast.

Dankzij een eenmalige subsidie/ bijdrage van Gemeente Haarlemmermeer en een uitstel van de betaling aan het Restauratiefonds heeft de stichting in 2020 de vaste lasten kunnen betalen. Met deze bijdrage is het tekort van €54.517 euro in de exploitatie gedekt. De cijfers uit deze sheet sluiten niet één op één met de jaarrekening omdat de bouwbegroting geen onderdeel uitmaakt van de reguliere exploitatiebegroting. Het bouwkostenoverzicht inclusief de verslaglegging van de bouw is apart bij het bestuur op te vragen.

Zoals reeds vermeld geldt dit ook voor individuele culturele en educatieve projecten (activiteiten, expositie-elementen, etc.) die de Stichting organiseert respectievelijk uitvoert. Deze zijn niet opgenomen in de reguliere exploitatiebegroting en worden door de Stichting als afzonderlijke projecten behandeld en middels subsidies en fondsen gefinancierd. Net als de bouwkosten hebben deze op de jaarlijkse exploitatiebegroting geen invloed.

Toelichting fondsenwerving 2020

Ook in 2020 heeft de Stichting zich ten doel gesteld fondsen te werven ten einde de belevingslaag (met daarin het #fortkwartet en #story(S)telling) volledig te kunnen financieren en vervolgens ontwikkelen.

Deels in samenwerking met Van Dooren Advies en deels onder eigen penvoering heeft de stichting daartoe in 2020 bij elkaar 109.000 euro subsidie toegekend gekregen van Provincie Noord-Holland en Gemeente Haarlemmermeer. Ook voor de openingsactiviteiten in september 2020 is

een financiële bijdrage geleverd door Gemeente Haarlemmermeer. De stichting is beide overheden zeer erkentelijk voor de bijdragen, waarmee het fort ontsloten kan worden voor en teruggegeven kan worden aan het publiek.

De oplevering van de belevingslaag staat nu gepland voor 2021, op dat moment zullen nog een aantal fondsen de door hen in 2019 toegekende bijdrage overmaken. Deze zijn nu derhalve nog niet in de jaarrekening te zien.

EXPLOITATIEBEGROTING 2020					
STICHTING FORT VAN HOOFDDORP					
	NORMALE EXPLOITATIE (BEGROTING 2019)	INSCHATTING EXPLOITATIE MET COVID-19 (SUBSIDIEAANVRAAG)	DAADWERKELIJKE EXPLOITATIE OP BASIS VAN JAARCIJFERS	CODE GROOTBOEK	
uitgaven	jul-19	nov-20	jaar 2020		jaar 2021 jaar 2022 jaar 2023 jaar 2024 jaar 2025
ERFPACHT		31875			
canon (ingroei)	31875		31875	4100	31875 31875 31875 31875 31875
AFSCHRIJVINGEN		13050			
restaurantiefonds	18600		10813	4850	13050 32604 32040 31524 30960
HUISVESTING		16000			
gas, licht, water	5000		15325	4125	
onderhoud klein	4000		291	4110	
			2154	4140	
			150	4200	
			1604	4650	
onderhoud groot (ingroei)	7000		0		25000 30000 20000 20000 20000
ALGEMEEN BEHEER		12550			
administratiekosten	4000		331	4600	
			4	4620	
			2601	4670	
advieskosten	550		0		
accountantskosten	1500		0		
belastingen en heffingen	1500		67	4130	
			2382	4680	
verzekeringen	3500				
overig			1586	4520	
			851	4523	
			198	4615	
			808	4695	
			1	4800	
			205	4805	
onvoorzien	1500		8967	4165	12550 12550 12550 12550 12550
totaal uitgaven	79025	73475	80213		82475 107029 96465 95949 95385

[illegible]

DEEL III

BELEIDS- & ACTIVITEITENPLAN (2020-2021)

FORT VAN HOOFDDORP – KLAAR VOOR DE TOEKOMST...

Stichting Fort van Hoofddorp heeft zich ten doel gesteld het fort open te stellen voor publiek. Dit doet zij onder meer door het fort te verhuren aan een horeca ondernemer, en de publieke (buiten) ruimtes, waaronder het openluchttheater, van duurzame belevingsobjecten/ activiteiten te voorzien. Waarbij het uitgangspunt is dat de activiteiten cultuur-historisch en/ of educatief zijn (het bredere verhaal van het Fort, de Stelling van Amsterdam en het WereldErfgoed vertellen en of helpen zichtbaar maken) en worden geprogrammeerd in samenwerking met andere lokale partijen.

We geloven in de samenwerking tussen professionals en amateurs, waarbij spel & ontspanning – werk & inspanning belangrijke ingrediënten zijn.

Toen na tien jaar herbestemmen de deuren in april 2020 eindelijk open zouden gaan voor publiek, werden we net als iedereen geconfronteerd met het coronavirus. In september 2020 is in klein gezelschap het fort alsnog officieel geopend en hebben we een aantal kleinschalige programma's kunnen doen in het Openluchttheater, ism lokale partijen en ook specifiek voor het onderwijs.

Na een investering in een promotiecampagne om deze verborgen schat voor eens en altijd op de kaart te zetten en terug te geven aan het publiek, hebben we ons publiek door de gevolgen van de coronacrisis niet vast kunnen houden, of aan ons kunnen binden omdat dit monumentale eiland (gebouw&landschap behoren tot het Unesco Wereld Erfgoed), net als alle jaren ervoor 'gewoon' weer gesloten was voor publiek.

De corona crisis zorgt op het moment van schrijven van dit plan nog steeds voor extra uitdagingen – dat geldt natuurlijk voor de gehele culturele sector. Onze deuren zijn nog gesloten, de binnenruimte hopen we voor kleine groepen weer toegankelijk te maken vanaf deze zomer en toch in ieder geval vanaf september 2021.

Geplande activiteiten van Stichting Fort van Hoofddorp in samenwerking met lokale partijen zijn:

5/6 juni 2021 – start fortenseizoen - Publiek kan op eigen gelegenheid het fort van Hoofddorp ontdekken. Dit is onderdeel van de algehele visie van Stichting Fort van Hoofddorp. Tijdens bijzondere weekenden zoals 'opening fortenseizoen' willen we het publiek wat extra's bieden waardoor de unieke kenmerken van dit fort extra benadrukt worden. We kiezen voor het aankleden van de wandelroute 'het fortpad' middels een act bij aankomst op het voorplein (buiten). De Bubbels van Vrijheid duidt middels acrobatiek de thema's vrijheid, bewegingsvrijheid en draagt daarmee bij aan het besef van de historische noodzaak van de Stelling van Amsterdam, het draagt bij aan het verhaal van gesloten deuren versus open deuren.... De Bubbels zal meermalen op het voorplein staan. De kosten hiervoor zijn gedekt uit een gemeentelijke subsidie.

Na het bekijken van die act kan de expositie worden bezocht in de keelkazemat, ook wel de kapel genoemd. Deze expositie is enkel tijdens het fortenseizoen te bezichtigen. De kenmerkende eigenschappen van het Fort van Hoofddorp (gebouw en landschap) in beeld verteld.

Daarna volgt een bezoek aan het Openluchttheater (via het wandelpad langs de wilde tuin, de observatiekoepel en de caponnière / plekken waar onze gidsen de specifieke verhalen van die plek toelichten. In het theater geeft onze eigen fortbewoner Zangschool Hoofddorp een concert:

Bibian & HAKIM & Freek - zij spelen een reeks aan liedjes die gemaakt zijn voor het hele gezin. Met korte anekdotes wordt het publiek zich bewust van de bijzondere plek waar deze klanken klinken. In de coulisse van de geniedijk dragen de muzikale noten bij aan het besef van de beschutte terrepleinen, een veilige haven.

September 2021 – fortenfestival en OpenMonumentendag - Tijdens het 'fortenfestival en openMonumentendag' willen we het publiek wat extra's bieden waardoor de unieke kenmerken van dit fort extra benadrukt worden. Op het voorplein wordt de stellingtafel in gebruik genomen. Het fysiek ervaren van hoe de inundatie werkte, legt een geheim bloot van hoe de Stelling van Amsterdam werkte. Het besef dat het fort eigenlijk op een eiland ligt, vergroten we door een actieve bezigheid i.s.m. de lokale scouts, kinderen en jeugd bouwen een vlot en kunnen door de gracht varen en de caponnière van heel dichtbij ontdekken.

In het bijzijn van de wethouder zal tijdens het fortenfestival de videodocumentaire van 5gradenoost in de poternezaal in première gaan, die de herbestemming van het forteiland tussen 2018 en 2020 in beeld brengt. Deze zal gedurende het hele fortenfestival te zien zijn in het fort. Daarnaast zal de publicatie van het boek 'Strategische Interventies' door uitgeverij The Architecture Observer worden gevierd. Dit boek over de transformatie van het fort en de architectonische ingrepen is mede mogelijk gemaakt door het Prins Bernard Cultuurfonds en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie.

In het Openluchttheater neemt de familieband So What (powered by Duycker) de luisteraars (jong en oud) mee in de geheimen van het landschap, van het forteiland in de Haarlemmermeer tot de Stelling van Amsterdam/ Werelderfgoed.

Via het wandelpad langs de wilde tuin, de observatiekoepel en de caponnière terug langs de plekken waar onze gidsen geheimen delen over het glacis en het schootsveld.

Het fort is tijdens het OpenMonumentenWeekend locatie voor het door Podium voor Architectuur ontwikkelde jongerenprogramma

Duyck in het Fort – terugkerend programma - In Duycker vinden wij een partner die de kennis en know how op het gebied van bij onze locatie passende programmering ruimschoots op orde heeft. Waarbij er artiesten van naam en faam zullen optreden, maar ook een podium wordt geboden aan de minder bekende talenten.

Vanuit een gezamenlijke visie waarbij we het belang van educatie onderschrijven, wordt een vertaalslag gemaakt naar een schoolprogramma. Samen met Zangschool Hoofddorp en Meerradio ontwikkelen we een workshop voor basis- en voortgezet onderwijs.

(Duyck in het Fort 2020)

Onder de naam *Pak je Podium* krijgt de jeugd van de Haarlemmermeer letterlijk een podium waarbij de sky the limit is. Met ingang van schooljaar 2021/2022 een vast begrip, de middag van De Duyck of de avond ervoor, is het theater van en voor hen. Er staat 4x een Duyck in het Fort op de agenda.

Moving Fortwaarts – overige plannen voor 2021, mede onderdeel van de heropeningsactiviteiten:

Opleveren expositie elementen (zomer 2021)

Oplevering Fortkwartet (levend kwartet spel met infographic)

Kleine kapel foto-expositie in de kazemat (juni)

Documentaire *herbestemming en restauratie* in première (september)

Expositie Eigentijds Erfgoed, en route door het fort (najaar)

Eigen Openlucht Kerstproductie (bij voldoende aanvullende financiering)

Realisatie licht object (najaar)

Schoolprogramma's (uitbesteed aan Stichting OTO|Theater in School): ontwikkeling en planning van 4 eigen schoolprojecten, aanbod via Kunst en Cultuur op School.

- Pak je Podium (zelf maken en spelen)
- Kijk om je heen (fotografie project)
- Educatieve games (leren en spelen)
- Troubadour (ism Zangschool Hoofddorp)

Aansluiting netwerk erfgoedinstelling

Vanaf 2021 zal het Fort van Hoofddorp ook onderdeel zijn van het netwerk 'samenwerkende erfgoedinstellingen Haarlemmermeer.'

Het schoolproject 'Kijk om je heen' is een initiatief dat door dit netwerk breed gedragen wordt en kruisbestuiving en samenwerking tussen de instellingen en programmering mogelijk maakt.

Landschap – de buitenruimte en het groen

Aanleggen Wilde Tuin

Voortzetten samenwerking met vrijwilligers en Meergroen voor het onderhoud op het fort en het laten groeien van Fruitbomen en een eigen moestuin.

Vrijwilligersbeleid

In 2021 zal de stichting een beleidsplan uitwerken t.a.v. de verschillende vrijwilligersgroepen:

- Groengroep
- Gidsen/ rondleiders groep
- Evenementengroep
- Betrekken van jeugd in de zorg voor de algemene ruimte (fortwachters)

